

GRADIMO MODERNO GOSPODARENJE OTPADOM

U 21. stoljeće Grad Labin i Labinština ušli su sa sustavom gospodarenja otpadom koji je sve više postajao neprimjeren. Komunalni otpad se, gotovo u potpunosti, trajno odlagao na deponij u naselju Cere (Općina Sveta Nedelja).

Prihvaćajući izazove modernih vremena, Grad Labin, okolne općine i trgovačko društvo 1.MAJ d.o.o. krajem prvog desetljeća novog stoljeća pokrenuli su intenzivnije promjene po pitanju gospodarenja otpadom. Približavanjem ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju započele su pripreme na nadolazeće promjene u zakonskim propisima, te na nove mogućnosti financijskih izvora velikih projekata. Važnu ulogu u tome imao je i strateški plan Istarske županije da izgradi županijski centar za gospodarenje otpadom kraj Pule (Kaštijun), a koji bi zbrinjavao sav miješani komunalni otpad istarskih komunalnih društava.

Intenzivan rad na održivom razvoju u smislu gospodarenja otpadom započet je pokretanjem višefazne sanacije komunalnog odlagališta Cere.

U prvoj fazi sanirano je tijelo deponija, pri čemu je postavljen i nepropusni brtveni sloj. Na tu fazu utrošeno je gotovo 19,9 milijuna kuna. Time je konačno spriječeno da odloženi otpad djeluje na okoliš ispod tijela deponija, posebice na podzemne vode.

Druga faza obuhvatila je izgradnju pretovarne stanice, čija je izgradnja vrijedila 7,3 milijuna kuna. Ona se koristi od 2018. godine i od tada se sav miješani komunalni otpad i biorazgradivi otpad pretovaruju u kamione koji idu u Županijski centar za gospodarenje otpadom Kaštijun. Takav otpad više se ne odlaže trajno na lokaciji Cere. U Kaštijunu se prerađuje u SRF otpad kojeg je moguće spaljivati. Od tada se na tijelu deponija odlaže jedino glomazni (krupni) otpad, poput starog namještaja, i to samo dok se ne popune projektirani kapaciteti deponija, nakon čega će ubrzo biti trajno obustavljeno odlaganje.

U trećoj fazi sanacije planirani su izgradnja reciklažnog dvorišta i sortirnice. Trenutno se razmatra solucija da se sortirnica gradi na Ceru ili na drugoj lokaciji izvan Labinštine, a da obuhvati područje više komunalnih društava. Reciklažno dvorište na toj lokaciji trebalo je biti namijenjeno pretežno stanovnicima Općine Sveta Nedelja. S obzirom da općina nije, prema posljednjim zakonskim izmjenama, dužna izgraditi reciklažno dvorište, taj će zahvat biti prilagođen aktualnim potrebama na toj lokaciji.

Četvrta faza sanacije je predviđela izgradnju kompostane, ali s obzirom da je u rad pušten Županijski centar za gospodarenje otpadom Kaštijun koji prima i biorazgradivi otpad, kompostana u ovom trenutku nije potrebna. Daljnji koraci usuglašavati će se s ostalim komunalnim društvima s područja županije.

Kompletni prikaz zamišljene sanacije komunalnog odlagališta Cere, gdje se vide tijelo deponija, pretovarna stanica, sortirnica, reciklažno dvorište i kompostana.

Kad su u pitanju reciklažna dvorišta, jedno postoji u Labinu od 2009. godine i početkom 2020. godine je preuređeno i modernizirano (Pulska bb, Starci). Ondje građani mogu besplatno odložiti krupni otpad iz kućanstva i posebne vrste otpada, i to 80-tak vrsta otpada. U upotrebi je i mobilno reciklažno dvorište koje se postavlja po naseljima diljem Grada na dan ili dva i tako omogućava lokalnom stanovništvu pojednostavljeno predavanje krupnog otpada iz kućanstva i posebnih vrsta otpada u neposrednoj blizini.

Reciklažno dvorište u Labinu, nalazi se na adresi Pulska bb u četvrti Starci.

Redovno prikupljanje selektivnog otpada iz kućanstva obuhvaća tri frakcije otpada: papir i karton, plastičnu i metalnu ambalažu, te staklo. U svim naseljima uveden je sustav „od vrata do vrata“ što znači da se selektivni otpad prikuplja od kućanstva do kućanstva na kućnom pragu. Za tu namjenu kućanstva na raspolaganju imaju 120-litarske spremnike žute boje za odvajanje plastične i metalne ambalaže i 120-litarske spremnike plave boje za papir i karton. Odvoz svih frakcija vrši se svaka dva tjedna prema ustaljenom rasporedu. Za staklo koriste se spremnici na javnim površinama.

U urbanim dijelovima Grada Labina, gdje se nalaze višestambene zgrade, korisnici nemaju zasebne spremnike, već imaju setove zajedničkih namjenskih spremnika za odvajanje otpada većih volumena (660 i 1.100 litara), a od 2018. godine postavljen je i veliki broj kompleta polupodzemnih spremnika volumena 3 ili 5 m² koji su i estetski prihvatljiviji. Postavljeni su u Labinu (Podlabin, Kature, centar), Starom gradu, Prtlogu i Rapcu (riva), a ima ih 32.

Što se tiče spremnika za miješani komunalni otpad, svako kućanstvo ima vlastiti spremnik. Ovisno o broju članova kućanstva i vlastitom izboru, na raspolaganju su im spremnici veličina 80, 120 ili 240 litara. Svi spremnici su označeni sustavom za identifikacijom koji omogućuje evidenciju broja pražnjenja svakog pojedinog spremnika. Za potrebe stvarne individualizacije usluge predaje otpada za korisnike višestambenih zgrada, polupodzemni spremnici za miješani komunalni otpad opremljeni su bubnjevima zapremnine 25 litara, a korisnicima su dodijeljene kartice za korištenje. To znači da se svakom korisniku evidentira točan broj puta predaje otpada i po tome naplaćuje usluga odvoza.

Jedan od setova polupodzemnih spremnika, sastoji se od jednog spremnika za miješani komunalni otpad i tri spremnika za odvojeno prikupljanje otpada.

Za funkcioniranje cijelog sustava povremeno se nabavljaju specijalna komunalna vozila, a zadnjih godina se najčešće nabavljaju vozila manjih volumena s ciljem da lakše prolaze uskim cestama i prilazima. Tijekom 2021. godine nabavljena su dva nova namjenska komunalna vozila za odvojeno prikupljanje otpada za što je dobivena bespovratna potpora Europske unije u iznosu od 1,2 milijuna kuna.

Važna stavka u održivom gospodarenju otpadom su i edukacije, pa se redovito provode edukacije u školama, kao i prema građanima putem povremenih letaka i brošura, te putem redovite radijske emisije. U 2019. godini proveden je projekt informativno-izobraznih aktivnosti u vezi gospodarenja otpadom „Zelene navike za održivu Labinštinu“ za što je osigurano i 94% sufinanciranja iz EU i nacionalnih izvora. Projektom su bile obuhvaćene radionice u svim školskim uzrastima, javne tribine, leci i brošure za građane, poslovnu javnost i turiste, radijske i TV emisije i reklame, oglasi na portalima, izrada posebnih mrežnih stranica, nabava promotivnog materijala i sl.

Sveukupno je na projekte u gospodarenju otpadom s ciljem stvaranja održivog razvoja u razdoblju od 2008. do 2021. godine investirano više od 57 milijuna kuna, od čega oko 22,5 milijuna kuna iz vanjskih izvora poput EU-a i FZOEU-a.

Tijekom 2022. godine nabavljeni su dodatni polupodzemni spremnici i druga komunalna oprema, za što je odobrena nova bespovratna potpora FZOEU-a. Zahvaljujući tome, novi polupodzemni spremnici biti će postavljeni kod novih višestambenih zgrada u Katurama

i Ulici Slobode (Labin) te u Opatijskoj i Omladinskoj ulici u Rapcu, a za građane je osigurano 200 kućnih kompostera koji se dijele putem javnog poziva Grada Labina.

Na novi natječaj FZOEU-a Grad Labin je u lipnju 2022. godine prijavio i projekt edukacije koji za cilj ima smanjenje plastičnog otpada na gradskoj tržnici i na gradskim manifestacijama.